

67 % вища порівняно з відбором за власними показниками живої маси їх матерів і на 47 % – за показниками живої маси батьків. Відбір самок за цим показником дасть змогу стабілізувати живу масу на досягнутому рівні.

Враховуючи вищенаведене, можна заключити, що розроблені нами BLUP-модель самця та комплексна BLUP-модель птиці дають можливість з високою точністю оцінювати племінну цінність самців та самок, виявляти істинний генетичний потенціал птиці та прогнозувати продуктивні якості її нащадків. Дослідження показали, що селекція як ячної, так і м'ясної птиці на основі методу BLUP має значні переваги над традиційними способами оцінки та відбору. При цьому для прискореного поліпшення продуктивних якостей птиці доцільно відбирати кращих особин на основі об'єднаної BLUP-оцінки їх батьків та матерів.

УДК 636.2.034.082.2

І. П. ПЕТРЕНКО, А. П. КРУГЛЯК, В. А. ЦАПКО

Інститут розведення і генетики тварин НААН України

ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ ВІД РІЗНИХ ВАРІАНТІВ ПІДБОРУ В СТАДАХ НОВОСТВОРЕНИХ МОЛОЧНИХ ПОРІД

У племінних стадах новостворених молочних порід в Україні застосовуються різні варіанти підбору тварин з метою подальшого удосконалення продуктивних, технологічних та відтворних якостей наступних поколінь потомства.

Метою наших досліджень було вивчення впливу різних варіантів інбредного та лінійного підбору тварин на продуктивні та відтворні якості, одержаних від цього корів.

Ефективність застосування різних варіантів інбридингів («кровозмішення», близький, помірний, аутбредні) вивчали у 6 племінних заводах України на трьох молочних породах (українські чорно-і червоно-рябі молочні та голштинська). Всього до аналізу залучено 2796 корів, з них отримано при «кровозміщенні» – 31 (1,1 %), близькому інбридингу – 155 (5,5 %), помірному – 769 (27,5 %) та 1841 (65,9 %) аутбредних.

© І. П. Петренко, А. П. Кругляк,
В. А. Цапко, 2010

Розведення і генетика тварин. 2010. № 44

Встановлено, що в аналізованих стадах отримано в середньому близько 30–35 % корів від тісних, близьких та помірних інбридингів. Якщо врахувати додатково ще й віддалені інбридинги, то частка інбредних корів у стадах суттєво зростає до 80–90 %.

Молочна продуктивність корів-первісток племзаводів «Шамраївський» та «Христинівський», одержаних від тісного і близького інбридингів, була нижчою від аутбредних у середньому на 42–311 кг молока за лактацію, а тривалість господарського використання – на 0,7–1,3 лактацій.

Надій корів, одержаних при помірному та віддаленому ступені інбридингу дещо перевищував аутбредних ровесниць у племзаводі «Христинівський» на 144–235 кг молока за лактацію.

Узагальнюючі середні дані продуктивності інбредних корів за найвищою лактацією для 3-х молочних порід показали наступні результати:

- від «кровозміщення» – 31 гол. – 5814 кг – 3,80 % – 220,9 кг;
- близького – 155 гол. – 5858 кг – 3,81 % – 223,2 кг;
- помірного – 769 гол. – 6593 кг – 3,72 % – 245,3 кг;
- аутбредні – 1841 гол. – 6587 кг – 3,72 % – 245,1 кг;
- у середньому – 2796 гол. – 6540 кг – 3,73 % – 243,9 кг.

Одержані дані переконливо свідчать, що дуже тісний та близький інбридинги негативно впливають на рівень молочної продуктивності корів за найвищою лактацією. Різниця за надоем на користь аутбредних корів (729±136 кг) високо достовірна ($P > 0,99$). Застосування помірних і віддалених інбридингів не виявило негативних наслідків щодо впливу на рівень молочної продуктивності корів за 305 днів лактації у високопродуктивних стадах (5000–7000 кг).

Вивчалась також ефективність застосування різних варіантів лінійного підбору тварин (внутрішньолінійний та крос ліній) у провідних племінних заводах «Маяк», «Шамраївський» та «Агро-Регіон» за останні 10 років селекційної роботи. До аналізу залучено більше 2000 корів, дочок від 50 плідників.

Встановлено, що у стадах вищезгаданих племзаводів тільки 10–15 % корів одержують від внутрішньолінійного підбору і близько 85–90 % від різноманітних кросів ліній. Первістки червоно-рябої молочної породи від внутрішньолінійного підбору показали наступні результати: 134 гол. – 3903 ± 73 кг молока та 142 ± 3,0 кг молочного жиру, а від кросу ліній – 1213 гол. – 4275 ± 32 кг і 256 ± 8,1 кг (ПЗ «Маяк» та «Шамраївський»), а чорно-рябої молочної породи відпо-

відно 39 гол. – 7060 ± 226 кг і 256 ± 8,1 кг та 238 гол. – 7359 ± 88 кг і 269 ± 3,3 кг (ПЗ «Агро-Регіон»).

Дані аналізів свідчать, що молочна продуктивність первісток української червоно-рябої молочної породи, одержаних від внутрішньолінійного підбору, достовірно ($P > 0,99$) поступається на 372 ± 79,7 кг молока та на 21 ± 3,3 кг молочного жиру первісткам, одержаним від кросів заводських ліній (ПЗ «Маяк», «Шамраївський»). У первісток української чорно-рябої молочної породи відповідна різниця на користь кросу ліній становила 299 ± 243 кг молока та 13 ± 8,8 кг молочного жиру (ПЗ «Агро-Регіон»).

Що стосується відтворної здатності корів, одержаних від різних варіантів лінійного підбору, встановлено, що за тривалістю сервіс-періоду і МОП між аналізованими групами не спостерігається суттєвих відмінностей.

Проведено порівняльний аналіз продуктивності первісток від 13 генеалогічних та заводських ліній в стадах.

Дані свідчать, що продуктивність первісток в окремих лініях коливається в межах від 3515 кг молока та 127 кг молочного жиру до 4786 кг і 176 кг. Найвищі показники продуктивності первісток характерні для ліній Чіфа (4786 ± 118 кг), Астронавта (4743 ± 63 кг), Імпрувера (4622 ± 129 кг), Нагіта (4122 ± 131 кг) та Інгансе (4045 ± 124 кг).

При проведенні аналітичних досліджень виявлені кращі поєднання (кроси) для 10 заводських ліній. Встановлено, що найкращими кросами бугаїв лінії Астронавта є кроси з маточним поголів'ям ліній Валіанта, Чіфа, Р.Совріна (надій 5000–5200 кг), а бугаїв лінії Імпрувера з маточним поголів'ям ліній Валіанта і Інгансе (надій 5200–5980 кг) та ін.

Невдалими виявились кроси Р.Совріна × Дайнеміка та Р.Совріна × Імпрувера, продуктивність первісток від них становила в межах 3900–4000 кг молока.

Отже, одержані аналітичні дані досліджень свідчать, що у подальшій селекційно-племінній роботі в стадах новостворених молочних порід потрібно постійно звертати увагу на раціональне застосування різних варіантів підбору тварин при одержанні наступних поколінь потомства, так як цей селекційний метод може суттєво впливати на рівень молочної продуктивності корів.